

Sygn. akt VII AGa 366/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Marcin Łochowski

Sędziowie: SA Jolanta de Heij-Kaplińska (spr.)

SA Aldona Wapińska

Protokolant: sekr. sądowy Izabela Sokołowska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko M. R. i A. R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 września 2016 r., sygn. akt XXVI GC 403/14

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że:

a) w punkcie pierwszym utrzymuje nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z weksla w dniu 16 lipca 2013 r. przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny sygn. akt II Nc 144/13 w części co do kwoty 1 845 zł (jeden tysiąc osiemset czterdzieści pięć złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części nakaz zapłaty uchyla;

b) w punkcie trzecim oddala powództwo w pozostałej części;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz M. R. i A. R. łącznie kwotę 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VII AGa 366/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 czerwca 2013 roku powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, by pozwani M. R. i A. R. zapłacili solidarnie powodowi (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 81.119,03 złotych z weksla wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania. W razie wniesienia zarzutów w przypisanym prawie terminie powód wniósł

o wyznaczenie rozprawy, utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy, nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności.

Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 16 lipca 2013 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W zarzutach pozwani wnieśli o uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu zarzutów pozwani wskazali, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod firmą (...) s.c. 22 listopada 2005 roku zawarli z powodem umowę leasingu, następnie wskazali, że nie mają żadnego zadłużenia z tytułu zawartej umowy wobec powoda, a koszty windykacji zostały przez powoda naliczone bezpodstawnie. Pozwani podnieśli, że po zakończeniu umowy wydali powodowi przedmiot umowy, co zostało potwierdzone protokołem zdawczo-odbiorczym. Wskazali również, że zgodnie z postanowieniami ogólnych warunków umowy leasingu powód był zobowiązany przenieść na pozwanych własność przedmiotu leasingu, z którego to obowiązku się nie wywiązał, natomiast sprzedał przedmiot leasingu na rzecz osoby trzeciej nie zawiadamiając uprzednio pozwanych o zamiarze sprzedaży przedmiotu umowy osobie trzeciej i to z rażąco zaniżoną ceną sprzedaży.

Pismem z dnia 12 listopada 2014 roku powód zmodyfikował powództwo w ten sposób, że cofnął powództwo w zakresie kwoty 1.072,11 zł wskazując, że wnosi o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kwoty 80.046,92 zł.

Wyrokiem z dnia 19 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z weksla w dniu 16 lipca 2013 r. przez Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, II Wydział Cywilny, w sprawie o sygn. akt II Nc 144/13,

- w punkcie drugim umorzył postępowanie ponad kwotę 80.046,92 zł (osiemdziesiąt tysięcy czterdzieści sześć złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze), tj. w zakresie kwoty 1.072,11 zł (jeden tysiąc siedemdziesiąt dwa złote jedenaście groszy);

-w punkcie trzecim oddalił powództwo w całości;

-w punkcie czwartym zasądził od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. solidarnie na rzecz pozwanych: M. R., A. R. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w tym kwotę 17 zł (siedemnaście złotych) tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;

- w punkcie piątym zasądził od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego M. R. kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

- w punkcie szóstym nakazał pobrać od powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie, kwotę 13.808,69 zł (trzynaście tysięcy osiemset osiem złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem nieopłaconych kosztów sądowych na które składają się kwoty: 3.042 zł (trzy tysiące czterdzieści dwa złote) z tytułu opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, od których pozwani byli zwolnieni; 10.766,69 zł (dziesięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) z tytułu zwrotu wydatków, które tymczasowo poniósł Skarb Państwa.

Powyższy wyrok został wydany na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Umową leasingu nr (...) sporządzoną 22 listopada 2005 roku powód i pozwani zawarli umowę leasingu dotyczącą systemu naświetlania (...) z oprzyrządowaniem. Jako wartość początkową bez podatku VAT w złotych polskich przedmiotu leasingu wskazano kwotę 343.379,89 zł. Integralną częścią umowy leasingu były ogólne warunki umowy leasingu. Zgodnie z punktem 8 umowy korzystający zwolnił finansującego od ponoszenia jakichkolwiek ciężarów, w tym podatków oraz innych opłat związanych z własnością lub posiadaniem przedmiotu leasingu, które na podstawie odrębnych przepisów obciążają finansującego. Korzystający zobowiązał się zwrócić finansującemu wszelkie wydatki

poniesione przez finansującego, w związku z pokryciem tych kosztów, podatków i uregulowaniem opłat w terminie 5 dni roboczych od dnia doręczenia mu zawiadomienia o takich kosztach lub opłatach.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zabezpieczeniem umowy leasingu był weksel in blanco z wystawienia korzystającego na zlecenie finansującego wraz z porozumieniem wekslowym, formie i treści zgodniej z załącznikiem nr 1 do umowy. W treści porozumienia wekslowego zostało wskazane, że w razie gdyby korzystający nie wywiązał się ze zobowiązania, w szczególności gdyby nie zapłacił w określonym w umowie terminie i trybie lub w pełnej wysokości należnej finansującemu kwoty pieniężnej wynikającej z zawartej umowy, finansujący będzie uprawniony do uzupełnienia treści weksla.

Zgodnie z pkt. 12 ust. 1 ogólnych warunków umowy leasingu, jeżeli korzystający tj. pozwani dopuszczaliby się zwłoki z opłatą, co najmniej 1 raty leasingowej i pomimo wyznaczenia im przez (...) sp. z o.o. w ostatecznym wezwaniu do zapłaty odpowiedniego, dodatkowego terminu do spełnienia świadczenia pod rygorem, że w razie bezskuteczności upływu tego terminu (...) sp. z o.o. wypowie umowę ze skutkiem natychmiastowym, pozwani nie spełniliby świadczenia z takiej raty na rzecz (...) sp. z o.o. lub nie zapłaciliby jakichkolwiek innych należności szczegółowo określanych w umowie leasingu, ogólnych warunkach umowy leasingu, do których ponoszenia byli zobowiązani, to okoliczności takie mogłyby spowodować przyczynę rozwiązania umowy wskutek wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z ust. 14.1 ogólnych warunków umowy leasingu po zakończeniu podstawowego okresu umowy leasingu powód zobowiązany był przenieść na pozwanych własność przedmiotu leasingu, a pozwani byli uprawnieni do przyjęcia na własność przedmiotu leasingu stosownie do dalszych postanowień wskazanych w niniejszym paragrafie. Zgodnie z pkt. 14.2 przeniesienie własności przedmiotu leasingu na korzystającego miało nastąpić za cenę w wysokości szacunkowej wartości przedmiotu leasingu na datę zakończenia podstawowego okresu umowy leasingu. Zgodnie z ust. 14.4 przeniesienie własności przedmiotu leasingu miało nastąpić w drodze umowy sprzedaży pomiędzy powodem a pozwanymi nie później niż 30 dnia po zakończeniu podstawowego okresu umowy leasingu. Zgodnie z pkt. 14.5 powód nie był zobowiązany do przeniesienia własności przedmiotu leasingu na korzystającego tj. pozwanych w terminie określonym w pkt. 14.4 jeżeli pozwani zalegali z zapłatą jakichkolwiek należności leasingowych na rzecz powoda.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zgodnie z pkt. 14.7 ogólnych warunków umowy leasingu w przypadku nieskorzystania przez korzystającego z prawa do nabycia przedmiotu leasingu w terminie określonym powyżej korzystający tj. pozwani byli zobowiązani do niezwłocznego zwrotu przedmiotu leasingu na warunkach określonych w rozdziale 15, a powód uprawniony był do sprzedaży tego przedmiotu osobie trzeciej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powód był zobowiązany zawiadomić pozwanych o wysokości ceny sprzedaży i źródle, na podstawie którego cena ta została przez powoda ustalona. Zgodnie z pkt. 14.8 ogólnych warunków umowy leasingu w przypadku, w którym ustalona przez powoda cena miałaby być niższa od szacunkowej wartości przedmiotu leasingu, powód miał wyznaczyć pozwanym dodatkowy termin na wykonanie przez nich prawa do nabycia przedmiotu leasingu za cenę w wysokości odpowiadającej szacunkowej wartości przedmiotu leasingu. Prawo to powinno być wykonane przez korzystającego w terminie 2 dni roboczych od dnia powiadomienia go przez (...) sp. z o.o. Od następnego dnia roboczego po upływie terminu, o którym mowa wyżej (...) sp. z o.o. miał dopiero prawo sprzedać dowolnie osobie przedmiot leasingu za cenę nie wyższą od podanej finansującemu, co wynikało z pkt. 14.9 ogólnych warunków umowy leasingu. I zgodnie z pkt. 14.10 ogólnych warunków umowy leasingu jeżeli cena, o której mowa w par. 14.9 pomniejszona o koszty sprzedaży byłaby niższa od szacunkowej wartości przedmiotu leasingu korzystający był zobowiązany do pokrycia powodowi różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu i zapłaconą przez nabywcę ceną sprzedaży przedmiotu leasingu pomniejszoną o koszty sprzedaży.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w trakcie trwania umowy leasingu powód pismem z dnia 7 sierpnia 2007 roku w związku z nieuregulowaniem należności pomimo wyznaczenia dodatkowego terminu wypowiedział ze skutkiem natychmiastowym umowę leasingu.

Dalej Sąd wskazał, iż pozwany M. R. oświadczył, że do dnia 20 sierpnia 2007 roku zostanie spłacona całość zadłużenia firmy pozwanych. Kolejne wypowiedzenie dokonane pismem z 8 stycznia 2010 roku, zostało doręczone pozwany 11 stycznia 2010 roku. Następnie 15 lutego 2010 roku strony podpisały porozumienie, w którym wskazały, że wypowiedzenie umowy leasingu złożone przez powoda zostaje cofnięte, na co pozwani wyrazili zgodę. Strony uregulowały wzajemne zobowiązania związane ze spłatą rat leasingowych, zawarły w tej samej dacie aneks nr (...) do umowy i jako załącznik nr 1 do aneksu wskazały nowy harmonogram spłaty rat leasingowych. Pozwani spłacili w całości wszystkie raty leasingowe i umowa leasingu została zakończona w dniu 30 lipca 2011 roku.

Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwani wydali powodowi przedmiot leasingu w ten sposób, że został on odebrany od pozwanych przez L. M., co zostało potwierdzone protokołem zdawczo-odbiorczym.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że 15 września 2011 roku powód wystawił notę rozliczeniową nr (...), w której wskazał, że należności zafakturowane a niezapłacone na dzień wystawienia noty przez pozwanych to kwota 1.846,23 zł oraz 1.845 zł, suma odsetek karnych od należności wymagalnych to 12,14 zł, wartość szacunkowa przedmiotu leasingu to 102.927,80 zł, koszty windykacji 500 zł. Od tych kwot powód odjął kwotę sprzedaży przedmiotu leasingu w wysokości 26.000 zł. Do noty zostało załączone rozliczenie umowy, w którym zostało wskazane, że kwota 1.846,23 zł to kwota wynikająca z refaktury polisy. Jednocześnie w aktach sprawy znajduje się faktura nr (...), w której jest wskazane, że koszty windykacji tj. odebranie przedmiotu leasingu zostało przez powoda określone na kwotę 1.845 zł. Przedmiot leasingu odebrany od pozwanych został przez powoda sprzedany P. P. za kwotę 26.000 zł netto tj. 31.980 zł brutto co dokumentuje faktura sprzedaży.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i zeznań świadków oraz przesłuchania pozwanych.

Sąd Okręgowy ocenił zeznania świadków i podkreślił, że świadkowie A. W. oraz P. G. zeznali na okoliczność tworzenia w powodowej spółce dokumentów rozliczeniowych. Świadek P. G. zeznał przy tym, że kwota 1.845 zł wskazana w nocie rozliczeniowej to kwota stanowiąca koszty windykacji ujęte na fakturze. Sąd Okręgowy dał zasadniczo wiarę zeznaniom powyższych świadków zważając jednak, że nie miały one zasadniczego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż świadkowie zeznawali jedynie na okoliczność generowania rozliczeń podczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy niezbędne było wykazanie, że faktycznie istniały zobowiązania, których nie wykonali pozwani.

Sąd Okręgowy przeprowadził również dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia rzeczywistej wartości systemu naświetlania (...) wraz z oprzyrządowaniem użytkowanym od 2006 roku do 2011 roku, także w warunkach sprzedaży wymuszonej. W wydanej opinii biegły A. G. wskazał, że rzeczywista, to jest rynkowa wartość przedmiotu leasingu w 2011 roku, przy uwzględnieniu używania go przez pozwanych od 2006 roku w stopniu nie większym niż normalna eksploatacja oraz przy założeniu, że przedmiot nie był wadliwy ani uszkodzony, wynosiła netto 48.532,52 zł. Odpowiadając na drugą część postanowienia sądu biegły ustalił, że wartość przedmiotu leasingu w 2011 roku w warunkach sprzedaży wymuszonej winna mieścić się w granicach kwot netto od 24.266,26 zł do 29.119,51 zł, w zależności od warunków sprzedaży, a średnia arytmetyczna tych wielkości to kwota netto 26.692,88 zł.

Sąd Okręgowy uznał za w pełni wiarygodną i rzeczową opinię sporządzoną przez biegłego. Biegły sporządził opinię z dochowaniem najwyższych wskazań rzetelności i sumienności. Opinia wykazuje, że biegły dysponował odpowiednią wiedzą i doświadczeniem zawodowym co do sporządzenia tej opinii. Niemniej Sąd Okręgowy nie posłużył się opinią w celu ostatecznego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy wskazał, że według zeznań pozwanego M. R. w momencie zakończenia umowy sprzęt został wydany, została sporządzona specyfikacja, podpisano odbiór maszyny. Powód nie złożył pozwanemu oferty zakupu przedmiotu leasingu po obniżonej cenie, nie poinformował w ogóle pozwanych o cenie ani o źródle wyceny. Z kolei pozwana A. R. zeznała, że pozwani zakończyli ostatnią spłatę, nie było wypowiedzenia umowy, ostatnia rata miała być zakończeniem umowy. Pozwana podała, że nie oferowano pozwanym zakupu po żadnej cenie przedmiotu leasingu, ani po wyższej ani

po cenie niższej. Zeznała również, że ze strony pozwanych nie było żadnych zaległości i uznali, że doszło do zakończenia umowy. Nie otrzymali od powoda żadnych pism, żadnej korespondencji.

Sąd Okręgowy oceniając zeznania pozwanych wziął pod uwagę, że jest to dowód akcesoryjny, przeprowadzany wówczas, gdy materiał dowodowy jest niepełny i jego ocena powinna być dokonywana ze szczególną starannością. Niemniej jednak Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że zeznania pozwanych korespondują z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie, w szczególności z dowodami z dokumentów, zarówno z umowy, rozliczeń dokonywanych pomiędzy stronami, jak i protokołu zdawczo-odbiorczego przedmiotu leasingu. Z uwagi na to Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom pozwanych w całości.

Sąd Okręgowy zważył, że w niniejszej sprawie jest bezsporne, że strony łączyła umowa leasingu. Umowa leasingu została zakończona, a nie wypowiedziana przez powoda i powód nie dochodzi niniejszym pozwem rat leasingowych. Początkowo powód w piśmie z 20 marca 2014 roku wskazał, że umowa leasingu została zakończona w dniu 15 lipca 2011 roku, aby w piśmie z dnia 26 lutego 2015 roku podać, że umowa zakończyła się w dniu 29 lipca 2011 roku w dniu płatności ostatniej faktury, której data wymagalności przypadała na 29 lipca 2011 roku. Sąd Okręgowy zważył jednak, że zgodnie z punktem 14.2 umowy leasingu, kończyła się ona ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym przypadała data fakturowania ostatniej raty leasingowej. Ostatnia rata była zafakturowana 15 lipca, zapłacona 26 lipca, co wynika z przedłożonych przez powoda dokumentów stanu rozrachunku. Oznacza to, że umowa zakończyła się 31 lipca 2011 roku.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zgodnie z artykułem 709¹ k.c., przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego. Zgodnie z artykułem 709¹⁶ k.c., jeżeli finansujący zobowiązał się, bez dodatkowego świadczenia, przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, korzystający może żądać przeniesienia własności rzeczy w terminie miesiąca od upływu tego czasu, chyba że strony uzgodniły inny termin.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w niniejszej sprawie kwestie związane z trybem przeniesienia własności przedmiotu leasingu na rzecz pozwanych zostały szczegółowo wskazane w ogólnych warunkach umowy leasingu. W odniesieniu do tej kwestii Sąd Okręgowy zważył, że powód wskazał również, iż podstawą dochodzenia od pozwanych wartości szacunkowej przedmiotu leasingu pomniejszonej o koszty sprzedaży jest punkt 14.10 ogólnych warunków umowy leasingu. W punkcie tym jest odwołanie do ceny, o której mowa w punkcie 14.9, zgodnie z którym powód był uprawniony do sprzedaży przedmiotu leasingu dopiero po uprzednim zaoferowaniu pozwany zakupu przedmiotu leasingu i to za cenę nie wyższą niż cena podana pozwany. Sąd Okręgowy nie dał przy tym wiary twierdzeniom powoda, że pozwani nie byli zainteresowani nabyciem przedmiotu leasingu. W szczególności zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, aby powód w ogóle złożył pozwany taką ofertę, w tym ofertę z wyznaczeniem dodatkowego terminu zgodnie z pkt 14 ust.8 ogólnych warunków umowy leasingu.

W tym zakresie Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom pozwany, a zwłaszcza pozwanej, która wyraźnie wskazała, że powód nie zaoferował pozwany nabycia przedmiotu leasingu. Sąd Okręgowy zważył jednocześnie, że zgodnie z punktem 14.5 ogólnych warunków umowy leasingu, powód nie był zobowiązany do przeniesienia na pozwany przedmiotu leasingu, jeżeli pozwani zalegaliby z zapłatą jakichkolwiek należności leasingowych na rzecz powoda. W takiej jednak sytuacji to na powodzie ciążył ciężar wykazania, że pozwani z zapłatą takich należności zalegali. W nocie rozliczeniowej z dnia 15 września 2011 roku jest wskazane, że wysokość należności zafakturowanych a nie zapłaconych, na dzień wystawienia noty wynosi 3.691,23 zł, przy czym nie jest podane, czego ta kwota dotyczy. Wysokość odsetek karnych wynosi 12,14 zł, a koszty windykacji wynoszą 500 zł. W załączonym do noty dokumencie rozliczeniowym jest wskazane, że kwota 1.846,23 zł to refaktura polisy z datą płatności 31 sierpnia 2011 roku.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w piśmie z dnia 26 lutego 2015 roku powód wyjaśnił, iż kwota 1.845 zł to kwota poniesiona przez powoda tytułem kosztów odebrania sprzętu, którą stanowi obliczony przez powoda koszt wizyty windykatorka przy odbiorze przedmiotu leasingu od pozwanych. Kwota 1.846,23 zł to kwota kosztów ubezpieczenia, skorygowana następnie fakturą (...), a kwota 500 zł to koszty windykacji.

Sąd Okręgowy zważył, że po pierwsze, kwota 1.846,23 zł wskazana na fakturze dotyczy kosztów ubezpieczenia przedmiotu leasingu za okres po zakończeniu umowy leasingu. Faktura została wystawiona 10 sierpnia 2011 roku. Powód nie wyjaśnił, dlaczego pozwani mieliby zostać obciążeni kosztami ubezpieczenia za okres po zakończeniu umowy leasingu.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z punktem 8 umowy leasingu, pozwani byli zobowiązani do zwrotu powodowi wszelkich poniesionych przez niego kosztów i wydatków w terminie 5 dni roboczych od doręczenia im zawiadomienia o takich kosztach i opłatach. Powód nie wskazał w toku postępowania i nie wykazał tej okoliczności, aby takie zawiadomienie zostało pozwany doręczony, jak również nie wykazał, aby faktycznie poniósł koszty zapłaty składki ubezpieczeniowej. Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że w tym zakresie powód nie udowodnił, aby kwota 1.846,23 zł była kwotą, co do której pozwani byli zobowiązani do zapłaty, a więc jednocześnie nie była to kwota, co do której pozwani zalegali z zapłatą.

Po drugie, na uzasadnienie kosztów windykacji w kwocie 500 zł powód przedłożył fakturę (...), z której wynika, że dotyczy ona „kosztu dojazdu, oględziny odwołane przez klienta”. Powód nie uzasadnił, aby to miało związek jakiegokolwiek z pozwany. Na karcie 630 znajduje się ręczne rozliczenie kosztów sporządzenia wycen z datą 26 stycznia 2010 roku, w którym jest wskazane w punkcie 10, że kwota 500 zł dotyczy umowy (...), czyli umowy pozwanych. Sąd Okręgowy uznał, że w dalszym ciągu nie wynika z tego, czego dotyczył dojazd rzeczoznawcy.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zgodnie z punktem 8 umowy leasingu, pozwani byli zobowiązani do zwrotu powodowi wszelkich poniesionych przez niego kosztów i wydatków w terminie 5 dni od doręczenia im zawiadomienia o takich kosztach i opłatach. Powód nie wykazał w toku postępowania, aby takie zawiadomienie zostało pozwany doręczony.

Po trzecie, powód w żaden sposób nie udowodnił poniesienia wydatków w kwocie 1.845 zł z tytułu kosztów odebrania sprzętu. Z oczywistych względów nie są wystarczające w tym zakresie twierdzenia powoda, że jest to obliczony przez powoda koszt wizyty windykatorka przy odbiorze przedmiotu leasingu od pozwanych. Analiza złożonego do akt dokumentu zestawienia rozliczeń rozrachunków z pozwany, wskazuje, że w dniu 28 lipca 2011 roku nastąpiła całkowita spłata rat leasingowych. W rozliczeniu tym jest również wskazane obciążenie pozwanych kwotą 1.845 zł, ale z rozliczenia nie wynika, czego dotyczy ta kwota. W liście rozrachunków są z kolei wskazane dwie kwoty, to jest 1.846,23 zł oraz 1.845 zł, również bez określenia z jakiego tytułu te kwoty wynikają.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że z zestawienia kont wystawionego z datą 13 października 2014 roku wynika, że pozwani nie posiadają zadłużenia względem powoda, ale że to powód jest dłużnikiem pozwanych na kwotę 1.072,11 zł. Po złożeniu przez pozwanych tego dokumentu powód zmodyfikował powództwo cofając pozew co do kwoty 1.072,11 zł.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy uznał, że powód nie udowodnił, aby faktycznie poniósł wydatki, których zwrotu domaga się od pozwanych, jak również nie udowodnił, aby zawiadomił pozwanych o konieczności zwrotu poniesionych wydatków, do czego był zobowiązany zgodnie z postanowieniami umowy.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że powód nie udowodnił, aby pozwani zalegali z zapłatą jakiegokolwiek należności, co uzasadniałoby odstąpienie przez powoda od opisanej w ogólnych warunkach umowy leasingu procedury sprzedaży przedmiotu leasingu. W takiej sytuacji powód w ocenie Sądu Okręgowego mógł sprzedać za obniżoną cenę przedmiot leasingu dopiero po zaferowaniu nabycia tego przedmiotu pozwany, z wyznaczeniem im dodatkowego terminu na wykonanie prawa nabycia, co wynika z punktu 14.8 ogólnych warunków umowy leasingu. Dopiero po upływie tego terminu powód mógł sprzedać przedmiot leasingu osobie trzeciej i dopiero po wyczerpaniu tego trybu

zgodnie z ogólnymi warunkami umowy leasingu mógł żądać od pozwanych zapłaty różnicy między szacunkową wartością przedmiotu leasingu a uzyskaną ceną.

W ocenie Sądu Okręgowego, powód nie zachowując trybu wskazanego w umowie, pozbawił się prawa żądania wskazanej wyżej różnicy od pozwanych. Prawo to wynikało bowiem wyłącznie z umowy. W szczególności do opisanej wyżej sytuacji nie ma zastosowania artykuł 709¹⁵ k.c., zgodnie z którym w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Umowa pomiędzy stronami nie została rozwiązana przed terminem. Pozwani zapłacili wszystkie raty leasingowe.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że powód nie udowodnił, aby pozwani zalegali z zapłatą jakichkolwiek innych należności. Powód nie dochował określonego w ogólnych warunkach umowy leasingu trybu sprzedaży, co oznacza, że nie wypełnił ciążących na nim z mocy umowy zobowiązań.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy uznał roszczenie powoda dochodzone pozwem za niezasadne i uchylił nakaz zapłaty oraz oddalił powództwo. O kosztach Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, uznając, że wynagrodzenie należne z tytułu reprezentowania pozwanych przez pełnomocnika procesowego wynosi 3.617 zł, w tym kwota 17 zł to kwota opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Pozwani byli zwolnieni od opłaty od zarzutów, jak również pozwana była w całości zwolniona od opłaty z tytułu zaliczki na poczet kosztów dowodu z opinii biegłego, natomiast pozwany był zwolniony od tej opłaty w kwocie przewyższającej kwotę 1.000 zł.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy zasądził od powoda solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a na rzecz pozwanego M. R. kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, to jest kwoty uiszczonej przez pozwanego tytułem zaliczki na poczet kosztów dowodu z opinii biegłego.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.042 zł tytułem opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, od których pozwani byli zwolnieni, i pozostałą część, to jest kwotę 10.766,69 zł tytułem kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w związku z opinią biegłego.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł powód zaskarżając wyrok w części, tj. co do punktu pierwszego, trzeciego, czwartego, piątego i szóstego zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego jak również przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego polegający na:

a) błędnym uznaniu, iż pozwani wywiązali się ze wszystkich zobowiązań wynikających z umowy, co uzasadniało przeniesienie własności przedmiotu leasingu na rzecz pozwanych, pomimo załączonych przez powoda dokumentów, szczególnie noty rozliczeniowej oraz faktury VAT nr (...) z dnia 29 września 2011 roku wynika, iż pozwani posiadali zadłużenie z tytułu zawartej umowy leasingu, co uniemożliwiało przeniesienie własności danego przedmiotu na rzecz korzystającego,

b) błędnej wykładni ogólnych warunków umowy leasingu, czego skutkiem było przyjęcie, że koszty z tytułu poniesionej przez powoda windykacji nie stanowią należności leasingowych, pomimo że prawidłowa analiza danego dokumentu, zwłaszcza pkt 2 „Definicje” wskazuje, iż pod pojęciem należności leasingowych należy także rozumieć koszty windykacji,

c) dokonaniu sprzecznych ustaleń Sądu z treścią złożonych zeznań przez pozwanego a przez to dokonanie błędnych ustaleń faktycznych i uznanie, że strona pozwana była zainteresowana nabyciem przedmiotu leasingu pomimo

okoliczności, iż na rozprawie w dniu 8 września 2016 roku, pozwany zeznał, że wiedział iż istnieje możliwość przeniesienia tytułu własności, ale strona pozwana nie była zainteresowana zakupem danego przedmiotu,

d) błędnym uznaniu, że pozwani nie byli zobowiązani do pokrycia różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu i zapłaconą przez nabywcę cenę sprzedaży, pomimo iż prawidłowa analiza dowodów wskazuje, że pozwani zalegali z zapłatą należności na rzecz powoda a ponadto, nie byli zainteresowani zakupem danego przedmiotu;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powód nie wykazał istnienia roszczenia, podczas gdy powód dołożył wszelkich starań załączając wszelkie dokumenty wykazujące zasadność oraz wysokość roszczenia.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wnosił o zmianę wyroku poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 16 lipca 2013 roku w sprawie o sygn. akt II Nc 144/13 także w zakresie kwoty 80 046,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od tej kwoty od dnia 12 marca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz w zakresie żądanych odsetek ustawowych liczonych w następujący sposób od kwoty 81 119,03 zł od dnia 20 czerwca 2013 roku do dnia 31 sierpnia 2013 roku od kwoty 80 392,15 zł od dnia 1 września 2013 roku do dnia 11 mara 2014 roku i dodatkowo zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za pierwszą instancję oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania przez Sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Pozwani wnosili o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie w nieznaczej części.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd Okręgowy, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całości zaferowanego przez strony materiału dowodowego. Jednocześnie na podstawie tak przeprowadzonego postępowania dowodowego i zgromadzonych dowodów, Sąd I instancji- za wyjątkiem roszczenia dotyczącego kwoty 1845 zł- wywiódł trafne wnioski i oceny prawne, które Sąd Apelacyjny podziela dokonując odmiennej oceny prawnej w części wymienionego roszczenia.

Nie miało miejsce naruszenie przepisów prawa procesowego, a jedynie częściowo zasadny był zarzut naruszenia art. 6 k.c.

Sprawa dotyczy tego, czy powód mógł domagać się pokrycia przez pozwanych różnicy w cenie sprzedanego przedmiotu leasingu wynikającej z różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu a zapłaconą przez nabywcę cenę sprzedaży. Zdaniem powoda, pozwani są obowiązani do jej pokrycia, bowiem posiadali zadłużenie z tytułu zawartej umowy leasingu, co uniemożliwiało przeniesienie na nich przedmiotu leasingu. Ponadto pozwani jako korzystający nie byli zainteresowani zakupem przedmiotu leasingu.

Pierwszą kwestią jest, czy pozwani zalegali z zapłatą należności z tytułu zawartej umowy leasingu. A osobną sprawą jest, czy zachowanie procedury sprzedaży wynikającej z ogólnych warunków umowy leasingu było obowiązkiem finansującego powoda.

Apelujący podnosił w apelacji, że po stronie powoda nie leżał obowiązek przeniesienia własności przedmiotu leasingu na korzystającego, jeżeli korzystający zalega z zapłatą jakichkolwiek należności leasingowych na jego rzecz. Stanowiskiem tym apelujący a contrario przyznaje świadomość istnienia obowiązku po stronie finansującego dla

przypadków, gdy korzystający nie zalega z zapłatą należności. Nie tyle więc sprawa braku zainteresowania zakupem przedmiotu leasingu przez pozwanych jako korzystających miała znaczenie dla dochodzenia roszczenia, co istnienie zaległości po stronie pozwanych, których wystąpienie zwalniało powoda jako finansującego z obowiązku sprzedaży przedmiotu leasingu pozwanym.

Powód podaje trzy rodzaje zaległości. Czwarta dochodzona kwota stanowiąca różnicę w cenie sprzedanego przedmiotu leasingu a wynikająca z różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu a zapłaconą przez nabywcę ceną sprzedaży jest konsekwencją pominięcia obowiązku sprzedaży korzystającym ze względu na zaległości. Innymi słowy, jeżeli powód udowodni, że istnieją zaległości pozwanych jako korzystających zwolniony jest od sprzedaży przedmiotu leasingu korzystającym.

Słuszna jest ocena Sądu pierwszej instancji co do kwoty 500 zł stanowiącej koszty dojazdu oraz kwoty 1 846,23 zł dotyczącej koszty ubezpieczenia przedmiotu leasingu. Apelacja nie podważa tej oceny, ani nie dostarcza żadnej argumentacji wprost dotyczącej podanych kwot. Nieokreślone odnoszenie się do ogólnych warunków umowy leasingu i wskazanie na punkty 12.2, 14.10 oraz 15.2 nie ma przełożenia na wskazane dwie kategorie należności. Jeżeli jedna ma stanowić koszt dojazdu, to sama adnotacja „odwołane przez klienta” wymaga dookreślenia jaka w istocie usługa została wykonana w zamian za odwołany dojazd objęta fakturą nr (...) z dnia 19 stycznia 2010 r. (k. 629, 630). Po wypowiedzeniu umowy z dniem 8 stycznia 2010 roku, zostało zawarte porozumienie datowane 15 lutego 2010 roku, mocą którego strony postanowiły kontynuować umowę leasingu (k. 189, 191). Jest to równoznaczne z tym, że nie zaistniał przypadek odzyskania przedmiotu leasingu. Druga pozycja wyraźnie nie ma podstawy w ogólnych warunkach umowy leasingu po zakończeniu umowy leasingu. Pozwani jako korzystający są obowiązani do ponoszenia kosztów ubezpieczenia ponoszonych w trakcie podstawowego okresu umowy leasingu (11.1 ogólnych warunków umowy leasingu). Podstawowy okres umowy leasingu zgodnie ze słownikiem ogólnych warunków umowy leasingu to czas na jaki została zawarta umowa (k. 37). Umowa z punkcie 14.2 określała, że jest zawarta na czas oznaczony i kończy się ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym przypada data fakturowania ostatniej raty leasingowej (k. 34 v). Zatem datą zakończenia umowy jest 31 lipca 2011 roku.

Przesądzająca dla zasadności dochodzenia różnicy w cenie sprzedanego przedmiotu leasingu wynikającej z różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu a zapłaconą przez nabywcę ceną sprzedaży jest trzecia zaległość. Powód wystawił na rzecz pozwanego fakturę na kwotę 1845 zł z tytułu odbioru przedmiotu leasingu.

Podstawą do dochodzenia kosztów odbioru przedmiotu leasingu jest punkt 15.2 ogólnych warunków umowy leasingu. Faktem jest, że koszty zwrotu przedmiotu leasingu ponosi korzystający. Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że zgodnie z punktem 8 umowy leasingu, pozwani byli zobowiązani do zwrotu powodowi wszelkich poniesionych przez niego kosztów i wydatków w terminie 5 dni roboczych od doręczenia im zawiadomienia o takich kosztach i opłatach. Powód nie wskazał ani w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, aby takie zawiadomienie zostało pozwanym doręczone przed wypełnieniem weksła, ani nie zwalcza tego ustalenia i oceny w apelacji.

Termin zapłaty określa art. 455 k.c. - jest nim termin oznaczony (w czynności prawnej lub przepisie prawa) albo wynikający z właściwości zobowiązania, a gdy te przesłanki nie zachodzą - świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Tylko w takim przypadku świadczenie w oznaczonym terminie staje się wymagalne i powinno być przez dłużnika w tym terminie spełnione, w przeciwnym razie dłużnik popada w zwłokę (art. 476 k.c.). Niniejszy przypadek nie może być również uznany za odpowiadający sytuacji, gdy termin spełnienia świadczenia wynika z właściwości zobowiązania. Postanowienie, że koszty zwrotu ponosi korzystający nie stawia świadczenia w stan wymagalności. Dłużnik musi wiedzieć nie tylko o obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela, ale także znać wysokość świadczenia, które ma spełnić. O ile obowiązek świadczenia wynikał z umowy leasingu, to wysokość świadczenia określał finansujący. W ogólnych warunków umowy leasingu nie skalkulowano żadnego ryczałtu na wysokość kosztów zwrotu przedmiotu leasingu, powstawały one w wysokości zależnej od kwoty, którą był obciążony powód. A zatem o przekształceniu zobowiązania w zobowiązanie terminowe decydował wierzyciel przez wezwanie dłużnika do wykonania (art. 455 k.c.). Powód nie wezwał pozwanych do zapłaty kosztów odebrania pojazdu i kwocie 1845 zł nie można przypisać charakteru zaległości leasingowych na moment sprzedaży

przedmiotu leasingu. Po drugie, dla przeniesienia własności przedmiotu leasingu miarodajny był moment zakończenia podstawowego okresu umowy leasingu. Punkt 14.5 ogólnych warunków umowy leasingu przewidujący zwolnienie powoda z zobowiązania do przeniesienia własności przedmiotu leasingu na korzystającego nawiązywał do terminu przeniesienia ustalonego na 30 dni po zakończeniu umowy leasingu. Tym samym, tylko jeżeli korzystający zalegał z zapłatą jakichkolwiek należności leasingowych na rzecz finansującego na dzień zakończenia podstawowego okresu umowy leasingu nie rozpoczął się termin 30 dni i obowiązek finansującego nie aktualizował się. Co do zasady powód miał prawo domagania się zwrotu kwoty 1 845 zł i w tej części wyrok Sądu pierwszej instancji podlegał zmianie.

Twierdzenie powoda, że był zwolniony z przeprowadzenia procedury z punktu 14 ogólnych warunków umowy leasingu nie znajduje akceptacji w stanie faktycznym sprawy. Przeniesienie własności przedmiotu leasingu na korzystających/pozwanych mogło nastąpić (i) przy braku zaległości po ich stronie i skorzystaniu z uprawnienia do nabycia w terminie 30 dni od zakończenia podstawowego okresu umowy leasingu, albo (ii) przy sprzedaży osobie trzeciej po zawiadomieniu przez finansującego o wysokości ceny sprzedaży i źródle, na podstawie którego cena ta została ustalona w terminie 2 dni od powiadomienia. Skutki pominięcia procedury z punktu 14 ogólnych warunków umowy leasingu poprzez zaniechanie przedstawienia pozwany szacunkowej wartości przedmiotu leasingu obciążają powoda.

Zastrzeżenie uregulowane punktem 14 ogólnych warunków umowy leasingu dotyczy problemu opcji wykupu. Prawu opcji nadawane są w nauce prawa i obrocie prawnym różne znaczenia. Jeszcze przed unormowaniem leasingu jako umowy nazwanej w kodeksie cywilnym uważano za charakterystyczny element umów leasingu, w szczególności finansowanego, uprawnienia leasingobiorcy do nabycia przedmiotu leasingu po określonej cenie, po zapłacie wszystkich rat leasingowych. Kwalifikacja prawna opcji leasingowych była w doktrynie niejednorodna: najczęściej kwalifikowano te opcje jako ofertę lub umowę nienazwaną, do której stosuje się przepisy o ofercie (por. źródła literatury cytowane przez M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 450-1088, Warszawa 2016, komentarz do art. 709¹⁶ k.c.). Wypowiedziano się, że umowę opcji należy kwalifikować jako nienazwany stosunek obligacyjny, kreowany na podstawie zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), zaś kwalifikacja jednostkowej umowy opcji powinna być dokonywana według wskazanych w teorii prawa cywilnego zasad odnoszących się do kontraktów nienazwanych (op. cit.). Inny pogląd wskazuje, że zawarte w umowie leasingu postanowienia, według których finansujący zobowiązuje się, bez dodatkowego świadczenia, przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, lub zgodnie z którym korzystający nabędzie własność rzeczy z chwilą uiszczenia wszystkich rat leasingu, należy uznać za skuteczne dodatkowe zastrzeżenia umowne, które nie mają wpływu na kwalifikację prawną tej umowy (J. Poczobut (w), J. Panowska-Lipska (red.) Prawo zobowiązań – część szczegółowa, System Prawa Prywatnego tom 8, 2011).

W judykaturze odnotować można między innymi konstrukcję przedwstępnej umowy sprzedaży przedmiotu leasingu (art. 389 k.c.) oraz konstrukcję umowy zobowiązującej pod warunkiem i z zastrzeżeniem terminu do przeniesienia przedmiotu leasingu (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2004 r., III CK 414/03). Pogląd, że różne warianty prawa opcji nie stanowią istotnych elementów leasingu i powinny być traktowane jako dodatkowe zastrzeżenia umowne został też wskazany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 roku (V CSK 294/15). Sąd Najwyższy przyjął, że kwestia, czy zastrzeżenie umowne mieści się w treści stosunku prawnego łączącego strony umowy leasingu, czy jest źródłem odrębnego stosunku zobowiązaniowego podlegającego ocenie na zasadach ogólnych, wywołuje w nauce prawa kontrowersje.

Dla niniejszej sprawy istotne jest podsumowanie, że wszystkie te sposoby łączy to, iż zawsze wynika z nich uprawnienie korzystającego do nabycia z rzeczy po zakończeniu leasingu, jednak ocena, czy doszło do jego realizacji uwzględniać musi treść umowy, w ramach której zostało ono sformułowane.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że ogólne warunki umów, mimo że stanowią wzorzec tworzony przez jedną ze stron umowy, podlegają wykładni z uwzględnieniem dyrektyw zawartych w obu paragrafach art. 65 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2014 r. IV CSK 420/13, z dnia 19 kwietnia 2007 r., I CSK 27/07, z dnia 6 lutego 2015 r. II CSK 295/14, postanowienie z dnia 13 czerwca 2013 r. IV CNP 80/12 - nie publ.).

Przez zawarcie umowy leasingu strony zamierzają osiągnąć cel polegający na nabyciu przez finansującego własności rzeczy, a następnie zapewnieniu korzystającemu jej zużycia zazwyczaj w przeważającej części lub nawet w całości, za rozłożonym na raty wynagrodzeniem, które pokrywa przynajmniej wartość rzeczy z chwili nabycia jej własności przez finansującego. Poza ramy tak określonego celu leasingu wykracza w szczególności sprzedaż przez finansującego rzeczy korzystającemu.

Co do zasady instytucję wykupu reguluje przepis art. 709¹⁶ k.c. stanowiący, że jeżeli finansujący zobowiązał się, bez dodatkowego świadczenia, przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania leasingu, korzystający może żądać przeniesienia własności rzeczy w terminie miesiąca od upływu tego czasu, chyba że strony uzgodniły inny termin. Zamieszczenie w umowie wspomnianej klauzuli skutkuje obowiązkiem wyłącznie finansującego przeniesienia na korzystającego własności rzeczy, jeżeli ten ostatnio wymieniony wystąpi z takim żądaniem. Bezsparnie pozwani nie wystąpili z żądaniem, ale nie skutkuje to obowiązkiem poniesienia przez nich różnicy kosztów wartości przedmiotu leasingu. W rozpatrywanej sprawie o opcji wykupu decyduje treść łączącego strony zobowiązania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego na tle niniejszej sprawy przepis art. 709¹⁶ k.c. nie ma zastosowania dla sporu między stronami, dlatego, że finansujący zobowiązał się przenieść własność przedmiotu leasingu za dodatkowym świadczeniem. Przy braku zaległości po stronie korzystających dla przeniesienia własności przedmiotu leasingu wymagana była znajomość szacunkowej wartości przedmiotu leasingu. Wszystkie rozliczenia były dokonywane we frankach szwajcarskich i tak też została podana wartość początkowa i wartość szacunkowa przedmiotu leasingu (k. 37, 44). Powód według punktu 5.11 ogólnych warunków umowy leasingu miał poinformować korzystającego odnośnie kursu sprzedaży waluty umowy przez NBP dla rat leasingowych i szacunkowej wartości przedmiotu leasingu w każdej fakturze VAT lub innym dokumencie przekazywanym do korzystającego. Skorzystanie z prawa opcji jest nazywane wykonaniem (exercise) lub rozliczeniem opcji. Ma to miejsce w formie jednostronnego oświadczenia woli uprawnionego z opcji. Uprawniony wykona prawo opcji tylko wówczas, gdy będzie to dla niego opłacalne, i to w chwili wykonania tego prawa. Realizacja uprawnienia pozwanych była dwuetapowa. W obu etapach wymagana była znajomość wartości szacunkowej. Powód nie wypełnił obowiązku informacji przewidzianego w przypadku realizacji prawa w terminie 30 dni (14.2) ani w przypadku realizacji prawa w terminie 2 dni (14.8) opisanego w ogólnych warunkach umowy leasingu. Dopiero rozliczając umowę powód dostosował się do postanowień ogólnych warunków umowy leasingowej określających w punkcie 5.10.3 przeliczenie przez finansującego szacunkowej wartości przedmiotu leasingu według kursu z daty fakturowania i przyjął kurs rozliczenia z dnia 31 lipca 2011 roku (k. 198). Z jednej strony pozwani nie zrealizowali swego uprawnienia, z drugiej strony powód nie wypełnił obowiązku informacji poprzedzającego realizację ich uprawnienia i nie może twierdzić, że pozwani mogliby nabyć przedmiot leasingu przy jego sprzedaży osobie trzeciej.

Mając na uwadze zasady wykładni umów, postanowienia 14 ogólnych warunków umowy leasingu nie mogą być interpretowane w ten sposób, że korzystający mieli obowiązek nabycia przedmiotu leasingu, a więc wystąpienia z propozycją jego nabycia nie znając ceny. Założenie odpłatności przeniesienia własności przedmiotu leasingu kształtuje zastrzeżenie umowne analogicznie do sprzedaży, gdzie cena jest jednym z essentialia negotii umowy. Poddanie pod rozagę korzystającemu wartości szacunkowej przedmiotu leasingu i - w braku jej akceptacji - sprzedaż osobie trzeciej oznacza, że po stronie finansującego jest wystąpienie z ofertą kreującą elementy umowy sprzedaży. Brak możliwości kalkulacji wartości szacunkowej przedmiotu leasingu jest brakiem oferty, w której jako oblat występowały korzystający. Do zawarcia umowy sprzedaży rzeczy w wykonaniu prawa opcji wystarczyłoby złożenie przez korzystających jednostronnego oświadczenia woli o przyjęciu oferty finansującego w sprawie zawarcia tej umowy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można uprawnienia przekształcać w obowiązek. Do tego by doszło przyjmując argumentację powoda, że to pozwani jako korzystający winni wystąpić z inicjatywą przeniesienia własności, a nie uczyniwszy tego (zaniechanie obowiązku żądania przeniesienia własności) ponoszą ryzyko różnicy pomiędzy szacunkową wartością przedmiotu leasingu a ceną sprzedaży przedmiotu leasingu pomniejszoną o koszty sprzedaży.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok częściowo mając na względzie treść art. 496 k.p.c. postulującego utrzymanie nakazu zapłaty w części, co do której zarzuty okazały się niezasadne natomiast w pozostałej części nakaz zapłaty podlega uchyleniu i powództwo jest oddalane. Oznaczało to zmianę punktu pierwszego i trzeciego wyroku, a w pozostałej części apelacja jako niezasadna została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.. Nie uległy zmianie koszty postępowania, gdyż nadal miał zastosowanie art. 98 k.p.c. uznający powoda za przegrywającego sprawę.

Przy rozstrzyganiu o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny zastosował zasadę z art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 k.p.c. Na poniesione koszty po stronie pozwanych złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 4 050 zł. Dla wynagrodzenia pełnomocników miarodajne są stawki z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w wersji obowiązującej na dzień wniesienia apelacji (2 listopada 2016 roku).